Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

25. června 2020*

„Kasační opravný prostředek – Zaměstnanci Satelitního střediska Evropské unie (SATCEN) – Smluvní zaměstnanec SATCEN – Stížnosti na psychické obtěžování – Administrativní šetření – Žádost o pomoc – Odvolání smluvního zaměstnance z funkce – Disciplinární řízení – Propuštění smluvního zaměstnance ze zaměstnání – Odvolací komise SATCEN – Svěření výlučné pravomoci rozhodovat personální spory SATCEN – Žaloba na neplatnost – Článek 263 první a pátý pododstavec SFEU – Žaloba na náhradu škody – Článek 268 SFEU – Pravomoc unijního soudu – Přípustnost – Napadnutelné akty – Smluvní povaha sporu – Články 272 a 274 SFEU – Účinná soudní ochrana – Článek 24 odst. 1 druhý pododstavec poslední věta SEU – Článek 275 první pododstavec SFEU – Zásada rovného zacházení – Povinnost Tribunálu uvést odůvodnění – Zkreslení skutkového stavu a důkazů – Právo na obhajobu – Zásada řádné správy“

Ve věci C-14/19 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek podaný na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie dne 10. ledna 2019,

Satelitní středisko Evropské unie (SATCEN), zastoupené A. Guillermem, advokátem,

účastník řízení podávající kasační opravný prostředek (dále jen „navrhovatel“),

přičemž dalšími účastníky řízení jsou:

KF, zastoupená N. Macaulayem, barrister, jakož i A. Kunst, Rechtsanwältin,

žalobkyně v řízení v prvním stupni,

Rada Evropské unie, zastoupená M. Bauerem a A. Vitrem, jako zmocněnci,

vedlejší účastnice v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení A. Arabadžev (zpravodaj), předseda senátu, P. G. Xuereb a T. von Danwitz, soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: M. Longar, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 4. prosince 2019,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 19. března 2020,

* Jednací jazyk: angličtina.

vydává tento

Rozsudek

1 Svým kasačním opravným prostředkem se Satelitní středisko Evropské unie (SATCEN) domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 25. října 2018, KF v. SATCEN (T-286/15, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2018:718), jímž Tribunál částečně vyhověl žalobě, kterou podala KF, když jednak zrušil dvě rozhodnutí ředitele SATCEN, o odvolání KF z funkce a o jejím propuštění ze zaměstnání, jakož i rozhodnutí odvolací komise SATCEN vydané v rámci téhož sporu a jednak uložil SATCEN povinnost zaplatit KF částku 10 000 eur jako náhradu nemajetkové újmy.

Právní rámec

2 Dne 27. června 1991 přijala Rada ministrů Západoevropské unie (ZEU) na základě svého rozhodnutí ze dne 10. prosince 1990 o spolupráci ve vesmíru v rámci ZEU rozhodnutí o zřízení střediska pro využívání satelitních údajů.

3 Prohlášením z Marseille (Francie) ze dne 13. listopadu 2000 vzala Rada ministrů ZEU na vědomí, že Rada Evropské unie vyjádřila dne 10. listopadu 2000 v zásadě souhlas se zřízením satelitního střediska v podobě agentury Evropské unie zahrnujícího příslušné stávající struktury satelitního střediska ZEU.

4 SATCEN tedy bylo zřízeno společnou akcí Rady 2001/555/SZBP ze dne 20. července 2001 o zřízení satelitního střediska Evropské unie (Úř. věst. 2001, L 200, s. 5; Zvl. vyd. 18/01, s. 187) a činnost zahájilo dne 1. ledna 2002.

Rozhodnutí 2014/401/SZBP

5 Rozhodnutí Rady 2014/401/SZBP ze dne 26. června 2014 o satelitním středisku Evropské unie a o zrušení společné akce 2001/555 (Úř. věst. 2014, L 188, s. 73) v čl. 2 odst. 1 a 3 stanoví, že klíčové úkoly SATCEN spočívají v podpoře rozhodovacího procesu a činnosti Unie v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP), zejména v oblasti společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP), včetně misí a operací Unie pro řešení krizí, a to tak, že na žádost Rady nebo vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku poskytuje produkty a služby, které jsou výsledkem využívání příslušných vesmírných kapacit a doplňujících údajů, včetně satelitních a leteckých snímků, jakož i související služby.

6 Ředitel SATCEN je podle čl. 7 odst. 3 rozhodnutí 2014/401 zákonným zástupcem tohoto subjektu. Podle čl. 7 odst. 4 a 6 druhého pododstavce písm. e) tohoto rozhodnutí je tento ředitel pověřen přijímáním všech ostatních zaměstnanců SATCEN a dále veškerými personálními záležitostmi.

7 Článek 8 rozhodnutí 2014/401 stanoví:

„1. Zaměstnanci SATCEN, včetně ředitele, se skládají ze smluvních zaměstnanců vybraných z co nejširšího počtu uchazečů, kteří jsou státními příslušníky členských států, a z vyslaných odborníků.

2. Smluvní zaměstnanci jsou jmenováni ředitelem na základě zásluh a prostřednictvím spravedlivého a průhledného výběrového řízení.

[…]

5. Služební řád SATCEN vypracuje správní rada na návrh ředitele a následně jej přijme Rada.

[…]“

Pracovní řád SATCEN

8 Rozhodnutím 2009/747/SZBP ze dne 14. září 2009 o pracovním řádu Satelitního střediska Evropské unie (Úř. věst. 2009, L 276, s. 1) přijala Rada pracovní řád satelitního střediska Evropské unie (dále jen „pracovní řád SATCEN“), jehož článek 2 nadepsaný „Ustanovení použitelná na všechny zaměstnance“, v odstavci 1 stanoví:

„Zaměstnanci podléhají pravomoci ředitele a jsou mu odpovědní za výkon svých povinností, které se zavazují plnit co nejpečlivěji a nejsvědomitěji.“

9 Článek 27 pracovního řádu SATCEN stanoví:

„1. Pokud zaměstnanec nebo bývalý zaměstnanec neplní své povinnosti vyplývající z tohoto pracovního řádu, ať již úmyslně nebo z nedbalosti, mohou mu být uložena disciplinární opatření.

2. Pokud ředitel získá důkazy o neplnění povinností ve smyslu odstavce 1, může zahájit správní šetření, aby ověřil, zda k tomuto neplnění došlo.

3. Disciplinární pravidla, řízení a opatření a pravidla týkající se správních šetření jsou stanovena v příloze IX.“

10 Článek 28 pracovního řádu SATCEN, nadepsaný „Odvolání“, je obsažen v kapitole VIII tohoto pracovního řádu, nadepsané „Odvolání a odvolací komise“. Tento článek zní následovně:

„1. Každá osoba, na niž se vztahuje tento pracovní řád, může podat řediteli žádost, aby vydal rozhodnutí v její věci týkající se tohoto pracovního řádu. Ředitel sdělí dotyčné osobě své odůvodněné rozhodnutí do dvou měsíců ode dne podání žádosti. Neobdrží-li žadatel do konce uvedené doby žádnou odpověď na svoji žádost, je to považováno za implicitní zamítavé rozhodnutí, proti němuž lze podat stížnost v souladu s následujícími odstavci.

2. Každá osoba, na niž se vztahuje tento pracovní řád, může řediteli podat stížnost proti opatření, které ji poškozuje, a to v případě, že ředitel přijal určité rozhodnutí nebo nepřijal opatření stanovené v pracovním řádu. Stížnost musí být podána do tří měsíců. […]

[…]

5. Byla-li vyčerpána první možnost (interní administrativní odvolání), může zaměstnanec požádat o urovnání sporu odvolací komisi [SATCEN].

Složení, fungování a zvláštní postupy této komise jsou uvedeny v příloze X.

6. Rozhodnutí odvolací komise jsou pro obě strany závazná. Proti těmto rozhodnutím se nelze odvolat. Odvolací komise může:

a) napadené rozhodnutí zrušit nebo potvrdit;

b) kromě toho nařídit [SATCEN], aby nahradilo hmotnou škodu, která zaměstnanci vznikla počínaje dnem, kdy zrušené rozhodnutí nabylo účinku;

c) dále nařídit, aby středisko proplatilo do výše stanovené odvolací komisí odůvodněné výdaje, které vznikly navrhovateli, a rovněž výdaje v souvislosti s dopravou a pobytem předvolaných svědků. Tyto výdaje se vypočítají na základě článku 18 a přílohy VII tohoto pracovního řádu.“

11 Článek 1 odst. 1 přílohy IX pracovního řádu SATCEN stanoví:

„Vždy, když interní šetření odhalí případnou osobní účast zaměstnance nebo bývalého zaměstnance, je o této skutečnosti daná osoba urychleně informována, za předpokladu, že tento postup nemůže vyšetřování poškodit. V žádném případě nelze po ukončení šetření vypracovat závěry se jmenovitým uvedením zaměstnance, aniž by tento zaměstnanec dostal možnost vyjádřit se ke skutečnostem, jež se ho týkají. V závěrech je na toto vyjádření uveden odkaz.“

12 Článek 2 přílohy IX tohoto pracovního řádu upřesňuje:

„Po informování dotyčného zaměstnance o všech důkazech ve spisech a po vyslechnutí dotyčného zaměstnance může ředitel na základě vyšetřovací zprávy:

[…]

c) v případě neplnění povinností ve smyslu článku 27 služebního řádu:
   i) rozhodnout o zahájení disciplinárního řízení stanoveného v oddíle 4 této přílohy nebo
   ii) rozhodnout o zahájení disciplinárního řízení před disciplinární komisí.“

13 V příloze X bodu 1 pracovního řádu SATCEN se stanoví:

„Odvolací komise má pravomoc urovnávat spory vzniklé v souvislosti s porušením tohoto pracovního řádu nebo pracovních smluv podle článku 7 pracovního řádu. Za tímto účelem rozhoduje o odvoláních proti rozhodnutím ředitele podaných současnými nebo bývalými zaměstnanci nebo jejich dědici či zástupci.“

14 V příloze X bodu 4 písm. b) pracovního řádu SATCEN se stanoví, že „[o]dvolatel může [k odvolací komisi] ve lhůtě dvaceti dnů od oznámení napadeného rozhodnutí […] podat písemnou žádost, aby odvolací komise toto rozhodnutí zrušila nebo změnila“, přičemž „[t]ato žádost se podává vedoucímu správního a personálního odboru [SATCEN], který potvrdí její přijetí a zahájí postup ke svolání odvolací komise“.

15 Podle přílohy X bodu 2 písm. a), b), d) a e) pracovního řádu SATCEN se odvolací komise skládá z předsedy a dvou členů jmenovaných správní radou SATCEN na dobu dvou let z řad osob, které nejsou zaměstnanci SATCEN, přičemž předseda a členové odvolací komise jsou při výkonu funkce zcela nezávislí a jejich odměny stanoví správní rada SATCEN.

Okolnosti předcházející sporu

16 Skutečnosti předcházející sporu byly popsány v bodech 17 až 46 napadeného rozsudku. Pro potřeby tohoto řízení je lze shrnout následovně.

17 KF byla přijata SATCEN jako smluvní zaměstnankyně od 1. srpna 2009 na pracovní místo vedoucí odboru vnitřní správy SATCEN.

18 V hodnoceních za roky 2010 a 2011 vytkl zástupce ředitele SATCEN KF nedostatky v mezilidských vztazích v rámci tohoto odboru, což vedlo k tomu, že za hodnocený rok 2010 byla KF udělena nejnižší známka. V rámci každého z těchto hodnocení, která KF zpochybnila, mohla posledně uvedená předložit připomínky.

19 Interním sdělením ze dne 17. října 2012 pověřil ředitel SATCEN v rámci hodnocení za příslušné hodnocené období zástupce ředitele, aby od zaměstnanců shromáždil informace o slušném chování a mezilidských vztazích v rámci SATCEN. Ředitel SATCEN v tomto sdělení uvedl, že je třeba věnovat zvláštní pozornost situaci zaměstnanců s řídícími funkcemi, zejména situaci vedoucích odborů, a označit potenciální případy psychického nátlaku nebo obtěžování v útvarech řízených těmito zaměstnanci.

20 Dne 14. listopadu 2012 dvanáct zaměstnanců podalo k řediteli SATCEN a jeho zástupci stížnost, v níž poukázali na „obtížnou situaci, které [tito zaměstnanci čelili] po více než tři roky při svém úsilí o plnění pracovních úkolů obvyklým způsobem“, a uvedli, že tato situace „vyplýv[ala] z jednání a chování vedoucí odboru vnitřní správy, [KF]“.

21 Na začátku roku 2013 rozeslal zástupce ředitele SATCEN v návaznosti na interní sdělení ze dne 17. října 2012 40 zaměstnancům SATCEN z více odborů dotazník ve formě otázek s možností výběru z několika odpovědí a požádal je, aby ohodnotili mezilidské vztahy s jejich příslušnými vedoucími odboru. Interním sdělením ze dne 7. března 2013 zástupce ředitele SATCEN informoval ředitele SATCEN, že s ohledem na odpovědi na tento dotazník „je vzhledem k obecně negativním odpovědím zaměstnanců odboru vnitřní správy nepochybné, že existuje skutečný problém v oblasti mezilidských vztahů s vedoucí odboru vnitřní správy, [KF]“.

22 Interním sdělením ze dne 8. března 2013 požádal ředitel SATCEN zástupce ředitele SATCEN podle článku 27 pracovního řádu SATCEN o zahájení administrativního šetření vůči KF.

23 Administrativní šetření spočívalo v dotazníku ve formě otázek s možností výběru z několika odpovědí, který byl dne 12. června 2013 rozeslán 24 zaměstnancům SATCEN, na jehož základě mělo být zjištěno, zda se ze strany KF setkali s určitými projevy chování a zda důsledky takového chování pocítili sami nebo zda je shledali u svých kolegů. V tomto dotazníku byli zaměstnanci rovněž vyzváni k tomu, aby na podporu svých odpovědí uvedli jakákoli svědectví či důkazy. Z 24 takto dotázaných zaměstnanců odpovědělo 18.

24 V mezidobí KF dopisem ze dne 20. března 2013 v reakci na hodnocení za rok 2012, podle kterého byly její celkové pracovní výsledky opět považovány za neuspokojivé, toto hodnocení zpochybnila a požádala ředitele SATCEN, aby přijal nezbytná opatření k ukončení obtěžování, kterému byla dle svého názoru vystavena.

25 Dne 2. července 2013 zástupce ředitele SATCEN dokončil šetření a konstatoval, že skutky vytýkané KF byly prokázány. Podle vyšetřovací zprávy vypracované zástupcem ředitele SATCEN se žalobkyně dopouštěla „úmyslného, opakovaného a soustavného či systematického jednání s cílem diskreditovat či ponížit dotčené osoby“, přičemž „toto jednání přičítané [KF] bylo potvrzeno a s ohledem na jeho povahu, četnost a dopad na určité zaměstnance [bylo] charakterizováno jako psychické obtěžování“.

26 Elektronickou zprávou od ředitele SATCEN ze dne 3. července 2013, k níž byla připojena vyšetřovací zpráva bez příloh vypracovaná zástupcem ředitele SATCEN, byla KF vyrozuměna o závěrech obsažených ve vyšetřovací zprávě. Touto elektronickou zprávou byla KF dne 5. července 2013 rovněž předvolána k pohovoru za účelem řízení podle článku 2 přílohy IX pracovního řádu SATCEN.

27 Rozhodnutím ze dne 5. července 2013 vzal ředitel SATCEN na vědomí, že zástupce ředitele SATCEN dospěl na základě šetření k závěru, že chování vytýkané KF, které představovalo psychické obtěžování, bylo potvrzeno. Na základě tohoto závěru a po vyslechnutí KF téhož dne rozhodl ředitel SATCEN zahájit vůči KF disciplinární řízení (dále jen „rozhodnutí o zahájení disciplinárního řízení“) a odvolat ji z funkce s ponecháním mzdy (dále jen „rozhodnutí o odvolání z funkce“).

28 Dne 23. srpna 2013 rozhodl ředitel SATCEN o složení disciplinární komise a informoval o něm KF.

29 Dne 28. srpna 2013 podala KF řediteli SATCEN stížnost v rámci administrativy zejména proti rozhodnutí o zahájení disciplinárního řízení, rozhodnutí o jejím odvolání z funkce a rozhodnutí, kterým tento ředitel implicitně zamítl její žádost o pomoc z důvodu psychického obtěžování, kterému byla dle svého názoru vystavena. Rozhodnutím ze dne 4. října 2013 ředitel SATCEN tuto stížnost v plném rozsahu zamítl. Dne 2. prosince téhož roku napadla KF toto posledně uvedené rozhodnutí u odvolací komise.

30 Dne 11. září 2013 bylo s konečnou platností stanoveno složení disciplinární komise.

31 Dne 25. října 2013 předložil ředitel SATCEN podle článku 10 přílohy IX pracovního řádu SATCEN disciplinární komisi zprávu, která byla rovněž předána KF.

32 Dopisem ze dne 28. listopadu 2013 předseda disciplinární komise informoval KF, že její slyšení před touto komisí se bude konat ve dnech 13. nebo 14. ledna 2014. V témže dopise ji požádal, aby předložila písemné vyjádření disciplinární komisi alespoň týden před konáním slyšení. Vzhledem k tomu, že žádost KF o odložení data konání jejího slyšení z důvodu krátkosti takto stanovené lhůty byla předsedou disciplinární komise zamítnuta, předložila dotyčná písemné vyjádření dne 21. prosince 2013.

33 V návaznosti na toto slyšení, které se konalo dne 13. ledna 2014, přijala disciplinární komise dne 4. února 2014 odůvodněné stanovisko, podle kterého měla jednomyslně za to, že KF porušila své pracovní povinnosti, a dále doporučila snížit KF platovou třídu minimálně o dvě třídy, aby již dále nemohla zastávat místo s řídícími funkcemi.

34 Po vyslechnutí KF dne 25. února 2014 rozvázal ředitel SATCEN rozhodnutím ze dne 28. února 2014 s KF pracovní poměr z disciplinárních důvodů (dále jen „rozhodnutí o propuštění“), přičemž toto rozhodnutí mělo nabýt účinnosti ve lhůtě jednoho měsíce od jeho přijetí.

35 Proti rozhodnutí o propuštění podala KF dne 17. dubna 2014 stížnost v rámci administrativy, která byla zamítnuta rozhodnutím ředitele SATCEN ze dne 4. června 2014. Dne 12. června 2014 napadla KF rozhodnutí o propuštění u odvolací komise.

36 Rozhodnutím ze dne 26. ledna 2015 (dále jen „rozhodnutí odvolací komise“), které bylo KF doručeno dne 23. března 2015, zamítla odvolací komise návrhy KF směřující ke zrušení rozhodnutí o zahájení disciplinárního řízení a rozhodnutí o odvolání z funkce, které byly obsaženy v její žádosti ze dne 2. prosince 2013 zmíněné v bodě 29 tohoto rozsudku, a dále zamítla všechny výtky, které KF vznesla proti rozhodnutí o propuštění, přičemž toto posledně uvedené rozhodnutí částečně zrušila v rozsahu, v němž bylo datum nabytí jeho účinnosti stanoveno nesprávně.

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

37 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 28. května 2015 podala KF žalobu, jejímž předmětem byl jednak návrh založený na článku 263 SFEU a znějící na zrušení údajného implicitního rozhodnutí, kterým byla zamítnuta její žádost o pomoc, rozhodnutí o zahájení disciplinárního řízení, rozhodnutí o odvolání z funkce, rozhodnutí o propuštění, rozhodnutí o zamítnutí její stížnosti proti údajnému implicitnímu rozhodnutí o zamítnutí její žádosti o pomoc a rozhodnutí odvolací komise (dále jen „sporná rozhodnutí“), a jednak návrh založený na článku 268 SFEU a směřující k tomu, aby bylo SATCEN uložena povinnost zaplatit jí částku odpovídající neobdrženým mzdám z titulu náhrady z toho vyplývající majetkové újmy a částku 500 000 eur z titulu náhrady nemajetkové újmy, kterou údajně rovněž utrpěla.

38 Na podporu své žaloby KF především uvedla, že musí být možné, aby Tribunál přezkoumal legalitu rozhodnutí orgánů SATCEN na základě článku 263 SFEU, neboť se jedná o akty čistě personálního řízení vydané subjektem Unie a tyto akty by se jinak v rozporu se základními zásadami Unie vymykaly jakémukoliv soudnímu přezkumu, jelikož přezkum odvolací komisí nelze považovat za soudní přezkum.

39 KF dále na podporu svých návrhových žádání směřujících ke zrušení rozhodnutí o zamítnutí její žádosti o pomoc, rozhodnutí o zahájení disciplinárního řízení, rozhodnutí o odvolání z funkce a rozhodnutí o propuštění vznesla žalobní důvody vycházející zejména z porušení zásady řádné správy, zásady nestrannosti a zásady dodržování práva na obhajobu.

40 Konečně KF na podporu svých návrhových žádání směřujících ke zrušení rozhodnutí odvolací komise namítala porušení svého práva na účinné prostředky nápravy, zejména z důvodu složení odvolací komise, která údajně nesplnila kritéria nezávislého a nestranného soudu. Dále žalobkyně na základě článku 277 SFEU vznesla námitku protiprávnosti čl. 28 odst. 6 pracovního řádu SATCEN v podstatě z důvodu, že toto ustanovení činí z odvolací komise jediný orgán pro přezkum legality rozhodnutí ředitele SATCEN a vyjímá tím tato rozhodnutí z jakéhokoliv soudního přezkumu.

41 Tribunál napadeným rozsudkem žalobě, kterou k němu KF podala, částečně vyhověl v rozsahu, v němž jednak zrušil rozhodnutí o odvolání z funkce, rozhodnutí o propuštění a rozhodnutí odvolací komise, a jednak uložil SATCEN zaplatit KF částku 10 000 eur jako náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěla, a ve zbývající části tuto žalobu zamítl.

Návrhová žádání účastníků řízení

42 SATCEN v podstatě navrhuje, aby Soudní dvůr:

– napadený rozsudek zrušil;

– žalobu podanou KF zamítl a

– uložil KF náhradu nákladů řízení.

43 Rada v podstatě navrhuje, aby Soudní dvůr:

– napadený rozsudek zrušil;

– žalobu podanou KF zamítl a

– rozhodl o nákladech řízení v souladu s jednacím řádem Soudního dvora.

44 KF navrhuje, aby Soudní dvůr:

– kasační opravný prostředek zamítl a

– uložil SATCEN náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

45 Na podporu svého kasačního opravného prostředku vznáší SATCEN čtyři důvody, z nichž první vychází z nedostatku pravomoci Tribunálu k rozhodnutí o žalobě v prvním stupni, druhý z nepřípustnosti této žaloby, třetí ze zkreslení skutkového stavu a čtvrtý z porušení zásady řádné správy a zásady dodržování práva na obhajobu.

K prvnímu a druhému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastníků řízení

46 V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku, který se dělí na tři části, SATCEN Tribunálu vytýká, že dospěl k závěru, že má pravomoc rozhodnout o žalobě podané KF.

47 V rámci první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku SATCEN především tvrdí, že pravomoc unijního soudu předpokládá na základě zásady svěření pravomocí zakotvené v článku 5 SEU, že je tato pravomoc výslovně stanovena právním předpisem. V projednávané věci však tomu tak není.

48 Dále z rozsudku ze dne 12. listopadu 2015, Elitaliana v. Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753) údajně vyplývá, že unijní soud nemá „automaticky“ pravomoc, pokud dotčené rozhodnutí neváže finanční prostředky unijního rozpočtu. Příjmy SATCEN jsou přitom tvořeny příspěvky členských států.

49 Tribunál se konečně podle SATCEN dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 107 napadeného rozsudku rozhodl, že čl. 263 pátý pododstavec SFEU neumožňuje Radě vyjmout, jak činí čl. 28 odst. 6 pracovního řádu SATCEN, spory týkající se instituce nebo jiného subjektu Unie z pravomoci unijního soudu.

50 V rámci druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku SATCEN tvrdí, že Tribunál porušil zásadu rovného zacházení, když v podstatě vyžadoval stejnou soudní ochranu pro úředníky a zaměstnance uvedené v článku 270 SFEU na jedné straně a pro smluvní zaměstnance přijaté SATCEN na straně druhé, přestože se tyto dvě kategorie personálu orgánů, institucí a jiných subjektů Unie nacházejí ve vzájemně zcela odlišných situacích. Zásada rovného zacházení se má každopádně použít pouze na totožné situace, a nikoli na srovnatelné situace, na které Tribunál poukázal nesprávně.

51 Ze zásady rovného zacházení tak údajně nevyplývá, že by veškerý personál orgánů, institucí a jiných subjektů Unie měl mít v případě sporu s příslušným zaměstnavatelem k dispozici stejné prostředky nápravy. Konkrétně místní zaměstnanci v pracovním poměru s unijními orgány a někteří smluvní zaměstnanci, jejichž smlouva obsahuje rozhodčí doložku stanovící pravomoc vnitrostátních soudů, se nemohou obrátit na unijní soud.

52 Na rozdíl od toho, co Tribunál rozhodl v bodě 96 napadeného rozsudku, se tudíž judikatura vycházející z rozsudku ze dne 19. července 2016, H v. Rada a další (C-455/14 P, EU:C:2016:569), nemůže v projednávané věci obdobně použít, neboť KF není zaměstnankyní vyslanou členským státem, ani zaměstnankyní vyslanou unijním orgánem, nýbrž smluvní zaměstnankyní přijatou SATCEN. Postavení KF tedy nelze srovnávat s postavením zaměstnance vyslaného unijním orgánem.

53 V rámci třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku SATCEN tvrdí, že Tribunál nemůže mít v žádném případě za to, že má pravomoc rozhodnout o žalobě v prvním stupni pouze na základě takové zásady, jako je zásada rovného zacházení. Takové spory smluvní povahy, jako je spor

dotčený v projednávané věci, totiž údajně spadají do pravomoci unijního soudu pouze v případě rozhodčí doložky, která tuto pravomoc výslovně stanoví na základě článku 272 SFEU. V projednávané věci přitom nebyla žádná rozhodčí doložka zakládající pravomoc unijního soudu stanovena.

54 V rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku SATCEN zpochybňuje závěr Tribunálu, že mu články 263 a 268 SFEU poskytují právní základ pro rozhodnutí, že žaloba podaná KF je přípustná. Tribunál tím, že se opřel výlučně o obdobné použití rozsudku ze dne 19. července 2016, H v. Rada a další (C-455/14 P, EU:C:2016:569), aby dospěl k tomuto závěru, porušil povinnost uvést odůvodnění a každopádně se dopustil nesprávného právního posouzení.

55 Tribunál údajně zejména nevysvětlil, do jaké míry umožnilo obdobné použití tohoto rozsudku považovat žalobu podanou KF za přípustnou, neboť postavení KF jako zaměstnankyně SATCEN brání tomu, aby mohla být ve vztahu k SATCEN kvalifikována jako „třetí osoba“ ve smyslu judikatury. Na rozdíl od okolností dotčených ve věci, v níž byl vydán uvedený rozsudek, totiž KF nebyla k SATCEN vyslána.

56 Rada podporuje argumentaci SATCEN.

57 KF argumentaci SATCEN zpochybňuje.

Závěry Soudního dvora

58 Pokud jde zaprvé o argumentaci uplatněnou v rámci první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku, podle níž se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 107 napadeného rozsudku rozhodl, že čl. 263 pátý pododstavec SFEU neumožňuje Radě, aby vyjmula, jak učinil čl. 28 odst. 6 pracovního řádu SATCEN, spory zahrnující instituci nebo jiný subjekt Unie z pravomoci unijního soudu, je třeba připomenout, že Unie je, jak vyplývá z článku 2 SEU, založena zejména na hodnotách rovnosti a právního státu. Samotná existence účinného soudního přezkumu za účelem zajištění dodržování ustanovení unijního práva je přitom existenci takového právního státu inherentní (rozsudek ze dne 19. července 2016, H v. Rada a další, C-455/14 P, EU:C:2016:569, bod 41).

59 Článek 19 SEU, jenž konkretizuje hodnotu právního státu potvrzenou v článku 2 SEU, svěřuje vnitrostátním soudům a Soudnímu dvoru povinnost zaručit plné uplatňování unijního práva ve všech členských státech, jakož i účinnou právní ochranu, kterou jednotlivci vyvozují z tohoto práva, přičemž Soudní dvůr má výlučnou pravomoc k poskytnutí konečného výkladu uvedeného práva [posudek 1/17 ze dne 30. dubna 2019, EU:C:2019:341, bod 111, jakož i rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost disciplinárního senátu Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 167].

60 Soudní systém Unie je tvořen uceleným systémem procesních prostředků a řízení určeným k zajištění přezkumu legality aktů orgánů, institucí a jiných subjektů Unie (v tomto smyslu viz posudek 1/09, ze dne 8. března 2011, EU:C:2011:123, bod 70).

61 Funkce svěřené vnitrostátním soudům a Soudnímu dvoru jsou zásadní pro zachování samotné povahy práva zavedeného Smlouvami (posudek 1/09 ze dne 8. března 2011, EU:C:2011:123, bod 85).

62 Z toho vyplývá, že i když „zvláštní podmínky a úpravy“ uvedené v čl. 263 pátém pododstavci SFEU v projednávané věci umožňují, aby orgán, instituce nebo jiný subjekt Unie stanovil interní podmínky a úpravy, které předcházejí podání žaloby k soudu a upravují zejména fungování mechanismu interní kontroly nebo průběh řízení o mimosoudním řešení sporů, jak uvedl Tribunál v bodě 107 napadeného

rozsudku, tyto podmínky a úpravy nemohou být, na rozdíl od toho, co tvrdí SATCEN, vykládány tak, že unijnímu orgánu umožňují vyjmout spory zahrnující výklad nebo použití unijního práva z pravomoci jak soudů členských států, tak unijního soudu.

63 Z přílohy X bodu 1 pracovního řádu SATCEN přitom vyplývá, že odvolací komise má tento pracovní řád, jenž byl přijat rozhodnutím Rady, a obsahuje tudíž ustanovení unijního práva, používat a vykládat. Kromě toho podle čl. 28 odst. 6 druhé věty uvedeného pracovního řádu jsou rozhodnutí této komise „nenapadnutelná“.

64 Aniž je tudíž třeba určit, zda uvedená komise splňuje kritéria soudu, či nikoli, je třeba konstatovat, že přiznání výlučné pravomoci k výkladu a použití pracovního řádu SATCEN této komisi, jak je stanoveno v čl. 28 odst. 6 druhé větě téhož pracovního řádu, každopádně naráží na judikaturu připomenutou v bodech 58 až 61 tohoto rozsudku.

65 Z toho vyplývá, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 107 napadeného rozsudku rozhodl, že čl. 263 pátý pododstavec SFEU nelze vykládat v tom smyslu, že Radě umožňuje přijmout takové ustanovení, jako je čl. 28 odst. 6 druhá věta pracovního řádu SATCEN.

66 Je třeba dodat, že pokud jde v projednávané věci o ustanovení týkající se SZBP a akty přijaté na jejich základě, je nutno připomenout, že čl. 24 odst. 1 druhý pododstavec poslední věta SEU a čl. 275 první pododstavec SFEU sice zavádějí výjimku z pravidla obecné pravomoci, kterou článek 19 SEU přiznává Soudnímu dvoru za účelem zajištění dodržování práva při výkladu a provádění Smluv. Tato ustanovení musí být nicméně vykládána restriktivně a působnost výjimky, kterou tato ustanovení zavádí, nemůže být natolik široká, aby vylučovala pravomoc unijního soudu přezkoumávat legalitu takových aktů v oblasti řízení personálu, jakými jsou sporná rozhodnutí, jak správně uvedl Tribunál v bodě 96 napadeného rozsudku a SATCEN to nezpochybňuje (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. července 2016, H v. Rada a další, C-455/14 P, EU:C:2016:569, body 39, 40, 54 a 55).

67 Zadruhé v rozsahu, v němž SATCEN prostřednictvím různých argumentů spadajících do první části prvního a druhého důvodu kasačního opravného prostředku vytýká Tribunálu, že v napadeném rozsudku rozhodl, že podmínky použití článku 263 SFEU byly v projednávané věci splněny, je třeba připomenout, že z čl. 263 prvního pododstavce SFEU vyplývá, že Soudní dvůr přezkoumává legalitu aktů orgánů, institucí a jiných subjektů Unie, jejichž účelem je vyvolat právní účinky vůči třetím osobám.

68 Žaloba na neplatnost má sloužit k zajištění dodržování práva při výkladu a uplatňování Smlouvy o FEU, a bylo by tedy v rozporu s tímto cílem vykládat podmínky přípustnosti žaloby restriktivně tak, že by její dostupnost byla omezena na kategorie aktů uvedené v článku 288 SFEU (viz rozsudek ze dne 9. září 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro v. Komise, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 17 a citovaná judikatura).

69 Podle ustálené judikatury mohou být předmětem žaloby na neplatnost akty přijaté orgány, institucemi a jinými subjekty Unie bez ohledu na jejich povahu či formu, jejichž účelem je vyvolat právně závazné účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobce tím, že podstatným způsobem mění jeho právní postavení (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. prosince 2014, Schönberger v. Parlament, C-261/13 P, EU:C:2014:2423, bod 13, a ze dne 9. září 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro v. Komise, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 16).

70 Z ustálené judikatury týkající se přípustnosti žalob na neplatnost rovněž vyplývá, že za účelem kvalifikace napadených aktů je třeba se zaměřit na jejich samotný obsah a úmysl jejich autorů. V tomto ohledu jsou za napadnutelné akty v zásadě považována opatření, která vyjadřují konečné stanovisko orgánu, instituce nebo jiného subjektu Unie ve správním řízení a jejichž účelem je vyvolat závazné právní účinky, kterými mohou být dotčeny zájmy žalobce, a nikoliv zejména mezitímní

opatření, jejichž cílem je příprava konečného rozhodnutí, která takové účinky nemají, jakož i akty, které pouze potvrzují předchozí akt, jenž nebyl ve stanovené lhůtě napaden (rozsudek ze dne 26. ledna 2010, Internationaler Hilfsfonds v. Komise, C-362/08 P, EU:C:2010:40, bod 52).

71 V projednávané věci je nesporné, že všechna sporná rozhodnutí stanoví konečné stanovisko SATCEN, které je výsledkem správních postupů. Kromě toho jak z jejich samotné podstaty, tak z úmyslu jejich autorů vyplývá, že jejich účelem je vyvolat závazné právní účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy KF tím, že podstatným způsobem mění její právní postavení.

72 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že se Tribunál nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že tato rozhodnutí splňují podmínky požadované k tomu, aby byla považována za napadnutelné akty ve smyslu článku 263 SFEU.

73 Jak zvláště uvedl generální advokát v bodech 110 a 111 svého stanoviska, ačkoliv čl. 263 první pododstavec SFEU omezuje pravomoc Soudního dvora na akty, jejichž účelem je vyvolat právní účinky vůči „třetím osobám“, má podle ustálené judikatury toto znění vyloučit akty, které nezasahují nepříznivě do právního postavení v rozsahu, v němž směřují toliko k vnitřní organizaci administrativy a vyvolávají účinky pouze v této vnitřní sféře, aniž zakládají jakákoliv práva nebo povinnosti vůči třetím osobám [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 25. února 1988, Les Verts v. Parlament, 190/84, EU:C:1988:94, bod 8, ze dne 6. dubna 2000, Španělsko v. Komise, C-443/97, EU:C:2000:190, bod 28, a ze dne 2. října 2018, Francie v. Parlament (Výkon rozpočtové pravomoci), C-73/17, EU:C:2018:787, bod 15].

74 Ačkoli se sporná rozhodnutí týkají vnitřní organizace SATCEN, nic to nemění na tom, že tato rozhodnutí jsou akty, které jsou určeny KF ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU a nepříznivě zasahují do jejího právního postavení ve smyslu judikatury připomenuté v bodech 69, 70 a 73 tohoto rozsudku.

75 Dále vzhledem k tomu, že se uvedená rozhodnutí vztahují ke vzájemným povinnostem vzniklým z uzavření pracovní smlouvy mezi SATCEN a KF a vedou k ukončení jejich smluvního vztahu, nelze mít za to, že tento spor nestaví SATCEN proti „třetí osobě“ ve smyslu čl. 263 prvního pododstavce SFEU.

76 Kromě toho je nesporné, jak vyplývá z bodu 122 napadeného rozsudku, že článek 270 SFEU se na situaci KF nepoužije, jelikož rozhodnutí 2014/401 ani pracovní řád SATCEN nestanoví použitelnost služebního řádu a režimu použitelného na ostatní zaměstnance Unie.

77 Z toho vyplývá, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 123 napadeného rozsudku v podstatě rozhodl, že zaměstnanecký vztah mezi KF a SATCEN nevyjímá projednávaný spor z působnosti čl. 263 prvního pododstavce SFEU.

78 Zatřetí, pokud jde o argument SATCEN založený na smluvní povaze jeho vztahů s KF, z ustálené judikatury vyplývá, že pokud právní postavení žalobce spadá do rámce smluvních vztahů, jejichž právní režim se řídí právem určeným smluvními stranami, pravomoc vykládat a aplikovat ustanovení Smlouvy o FEU unijním soudem v rámci žaloby na neplatnost se neuplatní, neboť taková situace v zásadě spadá v souladu s článkem 274 SFEU do pravomoci vnitrostátních soudů. Z této judikatury tedy vyplývá, že pokud jsou žalobce a jeden z orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie navzájem vázány smlouvou, lze k unijnímu soudu podat žalobu na základě článku 263 SFEU pouze v případě, že účelem napadeného aktu je vyvolat závazné právní účinky jdoucí nad rámec smluvního vztahu mezi stranami a implikující výkon výsad veřejné moci, kterými je orgán, instituce nebo jiný subjekt Unie nadán jakožto administrativa (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. září 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro v. Komise, C-506/13 P, EU:C:2015:562, body 18 a 20 a ze dne 28. února 2019, Alfamicro v. Komise, C-14/18 P, EU:C:2019:159, body 48 a 50).

79 Pokud by totiž unijní soud uznal svou pravomoc rozhodovat spory o neplatnosti aktů vydaných čistě v rámci smluvních vztahů, hrozilo by nejen to, že by byl článek 272 SFEU, na jehož základě lze založit pravomoc unijního soudu rozhodčí doložkou, zbaven svého smyslu, ale v případech, kdy smlouva takovou doložku neobsahuje, by hrozilo i rozšíření jeho soudní pravomoci nad rámec vymezený v článku 274 SFEU, který vnitrostátním soudům přiznává obecnou pravomoc k rozhodování sporů, v nichž je Unie stranou (rozsudky ze dne 9. září 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro v. Komise, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 19 a ze dne 28. února 2019, Alfamicro v. Komise, C-14/18 P, EU:C:2019:159, bod 49 a citovaná judikatura).

80 Skutečnost, že se unijní soud vzdá výkonu pravomocí, které mu svěřuje článek 263 SFEU, pokud právní postavení žalobce spadá do rámce smluvních vztahů, má zajistit soudržný výklad článků 263, 272 a 274 SFEU, a tudíž zachovat soudržnost soudního systému Unie, který je tvořen, jak bylo připomenuto v bodě 60 tohoto rozsudku, úplným souborem procesních prostředků a řízení určeným k zajištění přezkumu legality aktů orgánů, institucí a jiných subjektů Unie.

81 Stejně tak Soudní dvůr rozhodl v kontextu sporů týkajících se mimosmluvní odpovědnosti Unie, že za účelem určení, který soud má pravomoc rozhodovat o konkrétní žalobě na náhradu škody směřující proti Unii, je třeba zkoumat, zda je předmětem této žaloby vznik smluvní nebo mimosmluvní odpovědnosti Unie, a že pouhé dovolávání se právních pravidel, která nevyplývají ze smlouvy relevantní v projednávané věci, ale jsou pro účastníky řízení závazná, nemůže mít za následek změnu povahy sporu a jeho následné vyjmutí z pravomoci příslušného soudu. V opačném případě by se povaha sporu, a v důsledku toho příslušný soud mohly měnit podle právních norem, které strany tohoto sporu uplatňují, což by odporovalo pravidlům věcné pravomoci jednotlivých soudů (rozsudek ze dne 18. dubna 2013, Komise v. Systran a Systran Luxembourg, C-103/11 P, EU:C:2013:245, body 61 a 65).

82 Pojem „mimosmluvní odpovědnost Unie“ ve smyslu článku 268 SFEU a čl. 340 druhého pododstavce SFEU, jež má autonomní povahu, musí být tedy v zásadě vykládán z hlediska jeho účelu, jímž je možnost rozdělení pravomocí mezi unijní soud a vnitrostátní soudy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. dubna 2013, Komise v. Systran a Systran Luxembourg, C-103/11 P, EU:C:2013:245, bod 62).

83 V projednávané věci je však třeba uvést, že jak vyplývá z bodu 62 výše, čl. 28 odst. 6 druhá věta pracovního řádu SATCEN výslovně vylučuje jakýkoli soudní přezkum rozhodnutí odvolací komise a potažmo rozhodnutí ředitele SATCEN, která jsou předmětem rozhodnutí odvolací komise, vnitrostátními soudy nebo unijním soudem.

84 V takovém kontextu by tudíž skutečnost, že by se Soudní dvůr a Tribunál vzdaly výkonu pravomocí, které jim jsou svěřeny články 263 a 268 SFEU, měla za následek, jak uvedl generální advokát v bodě 112 svého stanoviska, že by taková rozhodnutí byla vyjmuta z jakéhokoliv soudního přezkumu, ať již unijním soudem nebo vnitrostátními soudy, aniž by toto vzdání se bylo odůvodněno snahou dodržovat rozdělení pravomocí mezi unijní soud a vnitrostátní soudy, které je zamýšleno Smlouvou o FEU.

85 Za takových podmínek přitom Soudnímu dvoru a Tribunálu přísluší, aby vykonávaly pravomoci, které jim svěřuje Smlouva o FEU, za účelem zajištění účinného soudního přezkumu ve smyslu judikatury připomenuté v bodech 58 až 61 tohoto rozsudku.

86 Z toho vyplývá, že na rozdíl od toho, co tvrdí SATCEN, se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 132 napadeného rozsudku rozhodl, že má navzdory smluvním vztahům mezi SATCEN a KF pravomoc o tomto sporu rozhodnout na základě článků 263 a 268 SFEU.

87 Začtvrté s ohledem na úvahy uvedené v bodech 65 až 86 tohoto rozsudku musí být argumentace, kterou SATCEN uplatnilo v rámci první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku a která vychází z porušení zásady svěřených pravomocí zakotvené v článku 5 SEU a neexistence závazku financování z unijního rozpočtu, rovněž zamítnuta jako neopodstatněná.

88 Zapáté, pokud jde o argumentaci, kterou SATCEN uplatnilo v rámci druhé a třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku, jakož i druhého důvodu kasačního opravného prostředku a která vychází z porušení zásady rovného zacházení Tribunálem, je třeba nejprve uvést, že výtka, podle níž Tribunál neprávem shledal svou pravomoc pouze na základě této zásady, vyplývá z nesprávného čtení napadeného rozsudku.

89 I když je pravda, že Tribunál uvedenou zásadu v rámci svého odůvodnění zmínil, nic to nemění na tom, že zvláště z bodů 99, 103 a 120 napadeného rozsudku jednoznačně vyplývá, že Tribunál svou pravomoc k rozhodnutí o žalobě podané KF shledal na základě článků 263 a 268 SFEU.

90 Je třeba dále připomenout, že podle ustálené judikatury zásada rovného zacházení vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno (rozsudek ze dne 3. prosince 2019, Česká republika v. Parlament a Rada, C-482/17, EU:C:2019:1035, bod 164).

91 SATCEN tudíž nemůže tvrdit ani to, že se tato zásada použije pouze na totožné situace.

92 Konečně, pokud jde o srovnání situace takových smluvních zaměstnanců SATCEN, jako je KF, se situací vyslaných odborníků, úředníků a zaměstnanců členských států nebo Unie, je třeba uvést, že Tribunál v bodech 95 až 98 napadeného rozsudku rozhodl, že tento spor se podobá sporům mezi orgánem, institucí nebo jiným subjektem Unie, které nespadají do SZBP, a jedním z jejich úředníků či zaměstnanců, a že nelze mít za to, že působnost výjimky z pravomoci unijního soudu stanovené v čl. 24 odst. 1 druhém pododstavci poslední větě SEU a čl. 275 prvním pododstavci SFEU, kterou je nutno vykládat restriktivně, je natolik široká, že by vylučovala pravomoc unijního soudu přezkoumávat legalitu takových aktů, jako jsou sporná rozhodnutí.

93 V tomto ohledu je třeba uvést, že jak vyplývá z posouzení obsaženého v bodech 71, 72, 74 až 77 a 86 tohoto rozsudku, tyto situace jsou navzájem zcela srovnatelné.

94 Kromě toho měl Tribunál v bodech 102 a 103 napadeného rozsudku rovněž správně za to, že i když původní vazba SATCEN na ZEU, jakožto mezinárodní mezivládní organizaci, v minulosti znamenala, že situace zaměstnanců SATCEN nemohla být postavena na roveň situaci zaměstnanců Evropského společenství, od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost dne 1. prosince 2009, od jehož data jsou spory mezi SATCEN a jeho zaměstnanci situací srovnatelnou se situací sporů mezi zaměstnanci Unie a jejich zaměstnavatelem, tomu tak již není.

95 V důsledku toho Tribunál neporušil zásadu rovného zacházení, když shledal, že má pravomoc přezkoumávat legalitu takových aktů v oblasti řízení personálu, jakými jsou sporná rozhodnutí.

96 Konečně zašesté, pokud jde o údajný nedostatek odůvodnění napadeného rozsudku uplatněný v rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku, stačí připomenout, že podle ustálené judikatury povinnost uvést odůvodnění neukládá Tribunálu, aby poskytl vysvětlení, ve kterém by se vyčerpávajícím způsobem postupně zabýval každou z úvah uvedených účastníky sporu, takže odůvodnění Tribunálu může být implicitní za podmínky, že zúčastněným osobám umožní seznámit se s důvody, proč Tribunál nevyhověl jejich argumentům, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby vykonal přezkum (rozsudek ze dne 9. března 2017, Ellinikos Chrysos v. Komise, C-100/16 P, EU:C:2017:194, bod 32).

97 V projednávané věci umožňuje odůvodnění uvedené v bodech 80 až 114, 119 až 123 a 125 až 131 napadeného rozsudku SATCEN pochopit důvody, proč Tribunál odmítl jeho argumentaci vycházející jak z nedostatku pravomoci Tribunálu k rozhodnutí o žalobě v prvním stupni, tak z nepřípustnosti této žaloby, a Soudnímu dvoru vykonat přezkum.

98 S ohledem na výše uvedené úvahy musí být první a druhý důvod kasačního opravného prostředku zamítnuty jako neopodstatněné.

K třetímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastníků řízení

99 SATCEN vytýká Tribunálu, že zkreslil skutkový stav, když měl za to, že použití dotazníku ve formě otázek s možností výběru z několika odpovědí, který byl použit v rámci administrativního šetření, bylo zjevně nepřiměřeným postupem k prokázání opravdového skutkového stavu a k posouzení jednání KF, přestože dvoustranné rozhovory mohly v tomto ohledu představovat vhodnější prostředek. Osoby, které tento dotazník vyplnily, již totiž byly v období od ledna do února 2013 vyslechnuty v rámci jiného šetření týkajícího se slušného chování a mezilidských vztahů v rámci SATCEN. Kromě toho se během samotného administrativního šetření konaly rovněž dvoustranné schůzky.

100 Tribunál rovněž údajně zkreslil skutkový stav, když měl za to, že rozhodnutí byla založena pouze na obviněních označujících obecné kategorie chování, aniž byla zjištěna existence konkrétní události nebo chování, které by bylo možné kvalifikovat jako „obtěžování“. K vyšetřovací zprávě ze dne 2. července 2013 byla totiž přiložena písemná a podrobná svědectví. Tribunál však tato svědectví nezohlednil, čímž nezohlednil všechny dokumenty, z nichž zástupce ředitele SATCEN vycházel pro účely svého závěru.

101 Rada podporuje argumentaci SATCEN.

102 KF argumentaci SATCEN zpochybňuje.

Závěry Soudního dvora

103 Podle ustálené judikatury Soudního dvora z čl. 256 odst. 1 druhého pododstavce SFEU a čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie vyplývá, že jedině Tribunálu přísluší jednak zjistit skutkový stav, kromě případu, kdy věcná nesprávnost jeho zjištění vyplývá z písemností ve spise, které mu byly předloženy, a jednak tento skutkový stav posoudit (rozsudek ze dne 8. března 2016, Řecko v. Komise, C-431/14 P, EU:C:2016:145, bod 30 a citovaná judikatura).

104 Posouzení skutkového stavu tedy nepředstavuje, s výhradou případu zkreslení důkazů předložených Tribunálu, právní otázku, která by jako taková podléhala přezkumu Soudního dvora (rozsudek ze dne 8. března 2016, Francie v. Komise, C-431/14 P, EU:C:2016:145, bod 31 a citovaná judikatura).

105 Namítá-li navrhovatel, že Tribunál zkreslil důkazy, musí na základě článku 256 SFEU, čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie a čl. 168 odst. 1 písm. d) jednacího řádu přesně uvést skutečnosti, které Tribunál zkreslil, a prokázat pochybení v rozboru, která podle něj vedla Tribunál k tomuto zkreslení. Podle ustálené judikatury Soudního dvora navíc zkreslení musí zjevně vyplývat z písemností ve spise, aniž je nutné znovu posuzovat skutkový stav a důkazy (rozsudek ze dne 8. března 2016, Řecko v. Komise, C-431/14 P, EU:C:2016:145, bod 32, jakož i citovaná judikatura).

106 V projednávané věci je třeba připomenout, že na rozdíl od toho, co tvrdí SATCEN, neobsahuje vyšetřovací zpráva ze dne 2. července 2013 žádnou přílohu, která by podpořila odpovědi dotázaných osob, ani jiné důkazy, jelikož tyto odpovědi a důkazy byly připojeny až ke zprávě, která byla předložena disciplinární komisi dne 25. října téhož roku.

107 Pokud jde o obsah této vyšetřovací zprávy, výslovně a jednoznačně z ní vyplývá nejprve, že výsledek slyšení uskutečněných od ledna do února 2013 sice přispěl k zahájení administrativního šetření, ale tato slyšení nebyla součástí tohoto šetření, dále že uvedená vyšetřovací zpráva byla založena výlučně na písemných a podepsaných svědectvích osob, které byly dotázány prostřednictvím dotazníku ve formě otázek s možností výběru z několika odpovědí, a konečně, že závěry uvedené v téže vyšetřovací zprávě se opírají pouze o úvahy týkající se obecných kategorií chování, jež je v tomto dotazníku přičítáno KF, aniž uvádějí konkrétní důkazy, který by vyplývaly z odpovědí zaměstnanců na dvě otevřené otázky uvedeného dotazníku, jak uvedl Tribunál v bodě 204 napadeného rozsudku.

108 Navíc z bodů 200 až 206 napadeného rozsudku vyplývá, že Tribunál nepřehlédl podrobné odpovědi takto konzultovaných osob, jak naznačuje SATCEN, ale že kritizoval administrativní šetření z důvodu nevhodnosti dotazníku ve formě otázek s možností výběru z několika odpovědí, kterou shledal a která podle něj musela mít rovněž a nutně dopad na odpovědi konzultovaných osob na otevřené otázky tohoto dotazníku.

109 Vzhledem k tomu, že z písemností ve spise zjevně nevyplývá žádné zkreslení, musí být třetí důvod kasačního opravného prostředku zamítnut jako neopodstatněný.

Ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastníků řízení

110 SATCEN nejprve tvrdí, že právo osoby, vůči níž je vedeno administrativní šetření týkající se psychického obtěžování, předložit připomínky před ukončením tohoto šetření může být omezeno za účelem ochrany zájmů zúčastněných třetích osob, zejména za účelem zabránění odvetným opatřením. V projednávané věci bylo přitom omezení tohoto práva nezbytné zejména s ohledem na velký počet stížností a malou velikost SATCEN. V každém případě rozličné předchozí pohovory, zejména pohovory, které proběhly v rámci každoročních hodnocení, v jejichž rámci mohla KF předložit své připomínky, by měly být považovány za dostatečné k tomu, aby bylo zaručeno právo dotyčné být vyslechnuta.

111 Dále z pracovního řádu SATCEN ani z judikatury nevyplývá, že by měla být dodržena přesná lhůta mezi pozvánkou na pohovor, který se musí konat před zahájením disciplinárního řízení, a konáním tohoto pohovoru. V každém případě lhůta stanovená KF pro přípravu na uvedený pohovor měla být posouzena s ohledem na zásadu proporcionality s přihlédnutím zejména k závažnosti jednání vytýkaného dotyčné a k naléhavosti, která z této závažnosti vyplývala. Mimoto rozhodnutí o zahájení disciplinárního řízení není aktem nepříznivě zasahujícím do právního postavení.

112 SATCEN konečně tvrdí, že jeho ředitel byl z důvodu širokého prostoru pro uvážení, kterým disponoval, oprávněn při vážení dotčených zájmů upřednostnit práva a zájmy osob, které podaly stížnosti na obtěžování, před právem KF na přístup k písemnostem ve spise před přijetím rozhodnutí o zahájení disciplinárního řízení, jelikož riziko odvetných opatření vůči těmto osobám bylo příliš vysoké a přetrvávalo i po ukončení administrativního šetření.

113 Rada podporuje argumentaci SATCEN.

114 KF argumentaci SATCEN zpochybňuje.

Závěry Soudního dvora

115 Článek 41 Listiny základních práv Evropské unie, nadepsaný „Právo na řádnou správu“, v odstavci 1 stanoví, že „[k]aždý má právo na to, aby jeho záležitosti byly orgány, institucemi a jinými subjekty Unie řešeny nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě“.

116 Článek 41 odst. 2 Listiny základních práv stanoví, že právo na řádnou správu zahrnuje především právo každého být vyslechnut před přijetím jemu určeného individuálního opatření, které by se jej mohlo nepříznivě dotknout, právo každého na přístup ke spisu, který se jej týká, při respektování oprávněných zájmů důvěrnosti a profesního a obchodního tajemství a povinnost správních orgánů odůvodňovat svá rozhodnutí.

117 Právo být vyslechnut zaručuje každému možnost užitečným a účinným způsobem vyjádřit své stanovisko v průběhu řízení vedeného správou před přijetím každého rozhodnutí, které by se mohlo nepříznivě dotknout jeho zájmů (rozsudek ze dne 4. dubna 2019, OZ v. EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, bod 53).

118 V tomto ohledu z čl. 1 odst. 1 přílohy IX pracovního řádu SATCEN vyplývá, že za jakýchkoliv okolností nelze závěry vztahující se jmenovitě k zaměstnanci vyvodit na základě interního šetření, aniž se tento zaměstnanec mohl ke skutečnostem, které se ho týkají, vyjádřit.

119 Kromě toho podle článku 2 této přílohy IX může ředitel SATCEN zejména na základě vyšetřovací zprávy rozhodnout o případném zahájení disciplinárního řízení až poté, co dotyčnému zaměstnanci zpřístupní všechny písemnosti ve spise a vyslechne jej.

120 V projednávané věci z toho vyplývá, že zástupce ředitele SATCEN před tím, než předal doporučení řediteli SATCEN, a každopádně uvedený ředitel před tím, než přijal rozhodnutí nepříznivě zasahující zájmy KF, měli povinnost dodržovat právo KF být vyslechnuta (obdobně viz rozsudek ze dne 4. dubna 2019, OZ v. EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, bod 56).

121 K tomu, aby mohla KF účelně předložit své připomínky, byla zejména oprávněna získat alespoň shrnutí prohlášení jednotlivých osob, které byly konzultovány, jelikož tato prohlášení byla zástupcem ředitele SATCEN použita v jeho vyšetřovací zprávě za účelem vypracování doporučení řediteli SATCEN, s ohledem na která se posledně uvedený rozhodl zahájit disciplinární řízení proti KF, přičemž zpřístupnění tohoto shrnutí musí být učiněno případně v souladu s oprávněnými zájmy důvěrnosti (obdobně viz rozsudek ze dne 4. dubna 2019, OZ v. EIB, C-558/17 P, EU:C:2019:289, bod 57).

122 Soudní dvůr měl příležitost upřesnit, že pokud ustanovení unijního práva nestanoví délku řízení, musí být „přiměřenost“ lhůty, v níž orgán, instituce nebo jiný subjekt Unie přijal dotčený akt, posouzena v závislosti na všech okolnostech vlastních každé věci, a zejména na významu sporu pro dotčenou osobu, složitosti věci, jakož i jednání zúčastněných stran (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne čtvrtek 28. února 2013, Réexamen Arango Jaramillo a další v. EIB, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, bod 28).

123 Jak uvedl generální advokát v bodech 154, 156 a 158 svého stanoviska, Tribunál se tudíž nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, když v bodech 216 a 219 až 223 napadeného rozsudku nejprve rozhodl, že zástupci ředitele SATCEN a řediteli SATCEN příslušelo, aby účelně vyslechli KF před přijetím vyšetřovací zprávy a rozhodnutí o zahájení disciplinárního řízení vůči ní, dále že zástupce ředitele SATCEN a ředitel SATCEN měli za tímto účelem povinnost sdělit KF skutečnosti, které se jí týkají, a poskytnout jí přiměřenou lhůtu k přípravě připomínek a nakonec že toto sdělení mělo mít alespoň formu shrnutí prohlášení jednotlivých dotázaných osob, které bylo třeba vypracovat případně v souladu s oprávněnými zájmy těchto svědků z hlediska důvěrnosti.

124 Navíc, jak bylo připomenuto v bodě 104 tohoto rozsudku, posouzení skutkového stavu nepředstavuje, s výhradou případu zkreslení důkazů předložených Tribunálu, právní otázku, která by jako taková podléhala přezkumu Soudního dvora. SATCEN přitom netvrdí, že by k jakémukoliv zkreslení důkazů došlo, a proto musí být jeho tvrzení odmítnuta jako nepřípustná v rozsahu, v němž žádají, aby Soudní dvůr provedl nové posouzení skutkových zjištění týkajících se vážení dotčených zájmů a přiměřenosti lhůty stanovené KF k přípravě na její pohovor s ředitelem SATCEN.

125 S ohledem na výše uvedené úvahy musí být čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

126 S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba kasační opravný prostředek zamítnout.

K nákladům řízení

127 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný.

128 Podle čl. 138 odst. 1 tohoto jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 tohoto jednacího řádu, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.

129 Podle čl. 184 odst. 4 téhož jednacího řádu, nepodal-li kasační opravný prostředek sám vedlejší účastník řízení v prvním stupni, může mu být uložena náhrada nákladů řízení o kasačním opravném prostředku jen tehdy, účastnil-li se písemné nebo ústní části řízení před Soudním dvorem. Pokud se řízení účastní, může Soudní dvůr rozhodnout, že tento účastník řízení nese vlastní náklady řízení.

130 Vzhledem k tomu, že KF požadovala náhradu nákladů řízení a SATCEN nemělo ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedenému uložit, že ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené KF.

131 Vzhledem k tomu, že se Rada účastnila řízení před Soudním dvorem, je důvodné rozhodnout, že za okolností projednávaného případu ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) Kasační opravný prostředek se zamítá.

2) Satelitní středisko Evropské unie (SATCEN) ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené KF.

3) Rada Evropské unie ponese vlastní náklady řízení.

Podpisy.